

KOMENTARZ

Spotkanie Xi–Putin: otwarte wsparcie Chin dla celów polityki Rosji

Justyna Szczudlik

4 lutego br. wizytę w Pekinie złożył Władimir Putin. Po spotkaniu z Xi Jinpingiem Chiny i Rosja wydały wspólne oświadczenie. Po raz pierwszy Chiny otwarcie wsparły Rosję w realizacji jej celów w polityce bezpieczeństwa oraz zapowiedziały koordynację działań z rosyjskimi władzami. Chińskie wsparcie dla Rosji może mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo w Europie.

W jakich okolicznościach doszło do spotkania Xi–Putin?

Putin spotkał się z Xi Jinpingem tuż przed ceremonią otwarcia zimowych igrzysk olimpijskich w Pekinie. Do spotkania doszło w momencie, kiedy Rosja i Chiny eskalują sytuację w swoim sąsiedztwie, Rosja grozi agresją na Ukrainę, a Chiny demonstrują siłę w Cieśninie Tajwańskiej np. poprzez częste naruszenia tajwańskiej strefy identyfikacji obrony powietrznej. Jak dotychczas działania obu państw spotykają się ze skoordynowaną dyplomatyczną odpowiedzią świata demokratycznego. W przypadku Rosji [USA i NATO odrzuciły jej żądania](#), prezydent Joe Biden zwiększył liczbę amerykańskich żołnierzy na wschodniej flance NATO, USA i część państw europejskich dostarczają broń Ukrainie, [a UE wspiera materialnie Ukrainę i grozi Rosji sankcjami](#). W przypadku Chin Stany Zjednoczone zwiększają wsparcie dla Tajwanu (np. decyzja o sprzedaży broni, zapewnienia Bidena o realizacji zobowiązań w sytuacji kryzysu w Cieśninie), ściślejszą współpracę z nim deklarują UE i jej państwa członkowskie. UE wszczęła też postępowanie w WTO [przeciw Chinom w związku z dyskryminującymi praktykami handlowymi wymierzonymi w Litwę](#).

Jakie nowe treści i deklaracje znalazły się we wspólnym oświadczeniu?

Oświadczenie zawiera szeroki katalog tematyczny z przewagą współpracy w zakresie bezpieczeństwa. Nowością jest otwarte wsparcie Chin dla polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Rosji oraz zapowiedź koordynacji działań obu państw, także w kwestiach strategicznych. Po raz pierwszy Chiny explicite poparły sprzeciw Rosji wobec dalszego rozszerzania [NATO](#), sugerując, że Sojusz (a także AUKUS i inne podobne koalicje) dąży do konfrontacji, podważając bezpieczeństwo międzynarodowe. ChRL rozumie oraz wspiera [rosyjskie propozycje gwarancji bezpieczeństwa w Europie](#). Rosja i Chiny zarzuciły też „zagranicznym siłom” naruszenie bezpieczeństwa w ich sąsiedztwie poprzez inicjowanie „kolorowych rewolucji”. Zasugerowały także swój udział w zmianie porządku międzynarodowego (tzw. demokratyzacja stosunków międzynarodowych i prawdziwy multilateralizm), co obejmuje promowanie własnego rozumienia demokracji w stosunkach międzynarodowych i tworzenie własnych standardów międzynarodowych np. w kwestiach cyfrowych.

KOMENTARZ PISM

Dlaczego Chiny zdecydowały się na wsparcie polityki Rosji?

Główną przyczyną jest pogarszająca się z punktu widzenia Chin ich pozycja międzynarodowa, w tym sytuacja bezpieczeństwa. Amerykańska administracja stara się wzmocnić istniejące sojusze w Azji i budować nowe (np. AUKUS), które mają odstraszać Chiny, i zapewnia o wsparciu dla Tajwanu w przypadku chińskiej agresji. Inną przyczyną jest wzmocnienie w ostatnim roku międzynarodowej pozycji Tajwanu. Otwarta współpraca z Rosją jest dla Chin do pewnego stopnia bezalternatywna. Autorytarna Rosja, podobnie jak Chiny, chce zmiany istniejącego porządku międzynarodowego, ma roszczenia terytorialne (w przypadku Rosji to koncepcja stref wpływów, w przypadku Chin – tzw. kluczowe interesy, czyli pretensje wobec wysp na morzach Południowo- i Wschodniochińskim oraz dążenia do zjednoczenia z Tajwanem), a głównym adwersarzem obu państw są Stany Zjednoczone – gwarant bezpieczeństwa dla sojuszników w Europie i Azji. Chiny liczą, że popierając działania Rosji w Europie, odciągną uwagę USA od Azji. Natomiast sprzeciw Rosji wobec AUKUS, wsparcie stanowiska Chin ws. Tajwanu czy nowa umowa na większy eksport rosyjskiego gazu do Chin (ważne dla Chin w związku ze zmianami klimatycznymi i napięciami ekonomicznymi) to

sygnały, że Chiny będą mogły liczyć na wsparcie Putina w sytuacji kryzysu w swoim sąsiedztwie.

Jak wsparcie Chin dla Rosji wpłynie na sytuację Europy?

Postawa Chin może mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo w Europie. Dotychczas, mimo zacieśniających się stosunków chińsko-rosyjskich, [Chiny unikały otwartego wsparcia dla agresywnych działań Rosji, przyjmując postawę ambiwalentną](#) – tak było np. w czasie rosyjskiej agresji na Ukrainę w 2013/2014 r. Taka postawa stwarzała szanse na dialog z Chinami i przynajmniej próby pośredniego wywierania wpływu na Putina. Chińskie wsparcie dla działań Rosji może ją zachęcać do dalszej eskalacji w Europie. Natomiast dla Chin może to być okazja do sprawdzenia reakcji USA na rosyjskie groźby i ewentualną wojnę. Na płaszczyźnie ekonomicznej ChRL już sprawdza reakcję UE i USA na swoje nieformalne sankcje i groźby wobec Litwy oraz międzynarodowych przedsiębiorstw współpracujących z Litwą i Chinami oraz obecnych w tych państwach. Wnioski wyciągnięte ze sporu z Litwą i rosyjskich groźb wobec Ukrainy mogą posłużyć Chinom do lepszego przygotowania się na ewentualny kryzys ekonomiczny i bezpieczeństwa w ich sąsiedztwie.